

RI NAKHON PHATHOM

1000103256

การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพาง
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

สำนักวิทยบริการ

โดย

พันตำรวจโทสมบัติ เชื้อทหาร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาไทยคดีศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

พ.ศ. ๒๕๔๗

(วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย)

ISBN: 947 - 9505 - 24 - 7

THE ECOTOURISM MANAGEMENT OF THAI-STYLE HOMESTAY
AT PLAI PONGPANG SUB-DISTRICT, AMPAWA DISTRICT,
SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

By

POL. LT. COL. SOMBAT CHUETHAHAN

D 20834
เลขทะเบียน D..... 20881
วัน เดือน ปี..... 17 พ.ย. 2547
เลขหมู่..... 915.93
ค 2547
2547
8.1

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Degree
MASTER OF ARTS IN THAI STUDIES
Graduate School
NAKHON PATHOH RAJABHAT UNIVERSITY

2004

ISBN: 947 - 9505 - 24 - 7

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา

เรื่อง ภาษาไทย การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพาง,
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

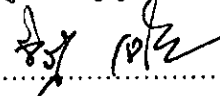
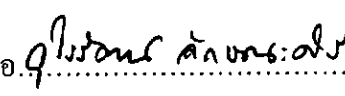
ภาษาอังกฤษ THE ECOTOURISM MANAGEMENT OF THAI-STYLE HOMESTAY
AT PLAI PONGPANG SUB-DISTRICT, AMPAWA DISTRICT,
SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

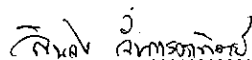
นามผู้วิจัย พันตำรวจโทสมบัติ เชื้อทหาร

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลินจง จันทร์วรราชิตย์ ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเดช นิลพันธุ์ กรรมการ

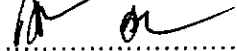
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา ได้

ลงชื่อ..........ประธานกรรมการ ลงชื่อ..........กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิริฐิ เจริญราษฎร์) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์จู่ไรรัตน์ ลักขณะศิริ)

ลงชื่อ..........กรรมการ ลงชื่อ..........กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเดช นิลพันธุ์) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลินจง จันทร์วรราชิตย์)

วันที่.....๑๗.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ.....๒๕๕๗

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา

ลงชื่อ..........

(อาจารย์ ดร.ณัฐกาญจน์ อ่างทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....๒๒.....เดือน.....ตุลาคม.....พ.ศ.....๒๕๕๗

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ผู้วิจัย	พันตำรวจโทสมบัติ เชื้อทหาร
หลักสูตร	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลินจง จันทรวราทิตย์ ๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเดช นิลพันธุ์
ปีการศึกษา	๒๕๔๗

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ๒) เพื่อศึกษาผลกระทบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพาง ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษาคือตำบลปลายโพงพาง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ชุมชนตำบลปลายโพงพางสามารถจัดการให้ชุมชนที่เดิมมีประชาชนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและสงบแวดล้อมด้วยสวนไม้ผล ต้นจาก ตลอดจนฝิ่งคลองและลำกระโดงสภาพบ้านเรือนเป็น บ้านทรงไทยที่มีอายุประมาณ ๑๐๐ ปีเป็นเอกลักษณ์ มาเป็นชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพางได้นั้นเกิดจากปัจจัย ๓ ประการ คือ ๑) นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการแก้ไขปัญหาการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ๒) สภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมของตำบลปลายโพงพาง และ ๓) การได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากรัฐวิสาหกิจที่มีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยตรง คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน่วยภาครัฐคือ จังหวัดสมุทรสงครามและการร่วมมือดำเนินการของชุมชนคือ ชาวบ้านและผู้นำท้องถิ่น

ผลกระทบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพางที่พบมี ๒ ด้าน ได้แก่ผลกระทบในด้านดีคือ มีการปรับปรุงบ้านพักให้สะอาดและทันสมัย การสร้างความรักในท้องถิ่นและความภูมิใจของชุมชน ตลอดจนการเกิดความเข้าใจและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างเชื้อชาติ รวมถึงการทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนการศึกษาผลกระทบในด้านเสียพบว่า การพึ่งพาทายของฝิ่งคลอง มลภาวะทางเสียง และปัญหาขยะที่ทำความสกปรกให้กับคลองซึ่งส่วนมากเกิดจากนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้พักค้าง

Thesis Title THE ECOTOURISM MANAGEMENT OF THAI-STYLE HOMESTAY AT
PLAI PONGPANG SUB-DISTRICT, AMPAWA DISTRICT, SAMUT
SONGKHRAM PROVINCE

Researcher Pol. Lt. Col. Sombat Chuethahan

Degree Master of Arts (Thai Studies)

Thesis Advisors 1. Assistant Professor Linjong Chantarawatit
2. Assistant Professor Somdej Nilaphan

Academic Year 2004

ABSTRACT

The purposes of this research were to investigate the ecotourism management of the Thai-style homestay at Plai Pongpang sub-district, Ampawa district, Samut Songkhram province; and to determine the impacts of the ecotourism on the environment of the sub-district. The qualitative research was conducted at Plai Pongpang sub-district where Thai-style houses are managed to become a site of homestay ecotourism.

The results indicated the 3 reasons that encouraged the ecotourism management of the sub-district where residents used to live a simple lifestyle in the unique Thai-style houses aged about 100 years, surrounded with orchards and nipa palms along both sides of the canal and waterways to become a Thai-style homestay site. The first reason is the government's policy to revive deteriorated tourist attractions. Second, the superior geographic site of the Plai Pongpang sub-district. Third, support from the Tourism Authority of Thailand, and the public administrators, as well as the cooperation between the residents and local community leaders.

Regarding to the impacts of the ecotourism on the environment of Plai Pongpang sub-district, the results indicated 2 factors. First, the positive impacts are namely the restoration of the houses which become cleaner and more modernized; building affection and pride in the community among the residents; promoting mutual understanding and cultural exchange between the local residents and other people of different races; and, making the community earn more income. Second, the negative impacts include worse erosion of the canal banks; noise pollution; and garbage mostly disposed by non-homestay tourists, which makes the canals filthy.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ลินจง จันทรวราทิตย์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเดช นิลพันธุ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิริฐิ เจริญราษฎร์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไรรัตน์ ลักษณะศิริ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์อนันต์ ทรงวิทยา ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้ความห่วงใย เอาใจใส่ ความคืบหน้างานงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบคุณกำนันธวัช บุญพิศ ประธานชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านทรงไทยปลาย โพงพางที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้านทรงไทยปลาย โพงพางและช่วยตอบคำถามสัมภาษณ์ในการวิจัย ครั้งนี้เป็นอย่างดี จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณกลุ่มชาวบ้านตำบลปลาย โพงพางที่เข้าร่วม โครงการทุกคน ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการตลอดจนถึงการจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ (homestay) พร้อมทั้งให้การต้อนรับ และการดูแลผู้วิจัยเป็นอย่างดี

และขอขอบคุณอาจารย์อุฬารัตน์ เชื้อทหาร อาจารย์โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย ที่ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ พร้อมทั้งร่วมออกพื้นที่ทุกครั้ง จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกคนในครอบครัว และผู้อยู่เบื้องหลังทุกท่านที่เป็นกำลังใจและสนับสนุน หลายประการ เพื่อให้ผู้วิจัยได้ศึกษาสำเร็จสมความปรารถนาด้วยดี

พันตำรวจโทสมบัติ เชื้อทหาร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๖
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๖
ขอบเขตของการวิจัย.....	๗
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	๘
วิธีการศึกษาและค้นคว้า.....	๙
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๑
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๒๕
บทที่ ๒ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและพื้นที่ศึกษา.....	๒๖
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	๓๒
แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	๓๓
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	๓๖
แผนการจัดการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	๓๘
นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	๔๐
การท่องเที่ยวรูปแบบ “โฮมสเตย์”.....	๔๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
พื้นที่ศึกษา.....	๔๘
สภาพทางกายภาพและพัฒนาการของชุมชนที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลองตอนล่าง	๔๘
พัฒนาการของชุมชนจังหวัดสมุทรสงคราม.....	๕๘
ลักษณะภูมิประเทศและสภาพแวดล้อมของชุมชน.....	๖๑
ลักษณะวิถีชีวิตและการทำมาหากิน.....	๖๕
แหล่งวัฒนธรรมของชุมชน.....	๖๖
ความเชื่อและศรัทธาของชุมชน.....	๖๗
การพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงของชุมชน.....	๖๘
ข้อมูลพื้นฐานและประวัติความเป็นมาของชุมชนปลายโพงพาง.....	๗๐
ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน.....	๗๐
ประวัติความเป็นมาของชุมชนปลายโพงพาง.....	๗๒
บทที่ ๓ ปัจจัยและการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพาง.....	๗๕
สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์.....	๗๗
ทรัพยากรในท้องถิ่น.....	๘๑
บ้านทรงไทย.....	๘๑
วัด/มัสยิด.....	๘๓
วิถีชีวิตชุมชน.....	๘๕
การทำสวนมะพร้าว.....	๘๕
การขึ้นตาล.....	๘๗
การเคี้ยวตาล.....	๘๘
การทำสวนส้มโอ.....	๕๑
การดักจับกุ้ง.....	๕๒
บุคลากรในท้องถิ่น.....	๕๔
ผู้นำท้องถิ่น.....	๕๔
ชาวบ้านผู้ร่วมโครงการ.....	๕๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การจัดการท่องเที่ยว.....	๕๘
นโยบายรัฐบาลด้านการท่องเที่ยว.....	๕๘
การบริหารจัดการท่องเที่ยวบ้านทรงไทยปลายโพงพาง.....	๕๕
ด้านโครงสร้างบริหารจัดการ.....	๕๕
การออกข้อบังคับดำบลเรื่องการจัดการด้านการท่องเที่ยว.....	๑๐๐
การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทรงไทย ปลายโพงพาง.....	๑๐๑
การเปิดการค้าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทรงไทย ปลายโพงพาง.....	๑๐๑
การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจ.....	๑๐๒
ด้านการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยว.....	๑๐๔
บ้านผู้เข้าร่วมโครงการ.....	๑๐๕
การคมนาคม.....	๑๔๒
กิจกรรมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์(homestay).....	๑๔๖
รายการและค่าบริการการท่องเที่ยว.....	๑๕๕
สภาพของกลุ่มนักท่องเที่ยว.....	๑๕๗
รายได้ของชุมชน.....	๑๕๘
บทที่ ๔ ปัจจัยและ ผลกระทบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อสภาพแวดล้อม.....	๑๕๕
ปัจจัยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อสภาพแวดล้อม.....	๑๖๐
สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์.....	๑๖๐
ทรัพยากรในท้องถิ่น.....	๑๖๑
วิถีชีวิตชุมชน.....	๑๖๑
ผู้นำชุมชน.....	๑๖๑
การจัดการ.....	๑๖๑
ผลกระทบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อสภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยว.....	๑๖๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางด้านดี.....	๑๖๓
ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางด้านเสีย.....	๑๖๕
บทที่ ๕ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	๑๗๒
สรุปผลการวิจัย.....	๑๗๔
อภิปรายผล.....	๑๗๒
ภาพรวมของการเปลี่ยนแปลง ปัญหา ข้อจำกัดการเปลี่ยนแปลง.....	๑๗๔
ข้อเสนอแนะ.....	๑๗๖
บรรณานุกรม.....	๑๗๗
ภาคผนวก.....	๑๙๖
ประวัติผู้วิจัย.....	๒๐๐

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ ๑	การเรียนรู้และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ	๔๑
ภาพที่ ๒	สภาพชายหาดที่เสื่อมโทรมเนื่องจากการทิ้งขยะเคลื่อนกลาด	๔๑
ภาพที่ ๓	แผนที่แสดงการไหลของแม่น้ำแม่กลอง	๔๕
ภาพที่ ๔	แผนที่พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลองตอนล่าง	๕๑
ภาพที่ ๕	แผนผังแสดงทิศทางและฤดูของลมประจำท้องถิ่น	๖๔
ภาพที่ ๖	แผนผังแสดงพื้นที่ตำบลปลายโพรงพาง	๗๐
ภาพที่ ๗	แผนที่การแบ่งการปกครองทั้ง ๕ หมู่บ้านตำบลปลายโพรงพาง	๗๑
ภาพที่ ๘	สภาพคลองเป็นคู คูเป็นลำกระโดงเข้าไปเป็นร่องสวน	๗๗
ภาพที่ ๙	สภาพต้นจากและพืชพรรณไม้อื่นๆ มองเหมือนชุ่มโคล้งธรรมชาติ	๗๗
ภาพที่ ๑๐	นกระเต็นสีฟ้าอกขาว ทำโพรงในดิน ไม้ใหญ่ริมน้ำ	๗๘
ภาพที่ ๑๑	สภาพแวดล้อมบริเวณริมคลองมีสัตว์หลายชนิดใช้อาศัยกิน	๗๘
ภาพที่ ๑๒	ต้นลำพูที่ขึ้นอยู่ริมคลองต่างๆ ซึ่งมีตัวแมลงหึ่งห้อยอาศัยอยู่	๗๙
ภาพที่ ๑๓	ชาวบ้านปลายโพรงพางที่ใช้เรือพายเป็นหลักในการสัญจร	๘๐
ภาพที่ ๑๔	ลักษณะของบ้านเรือนไทยที่อยู่ติดริมน้ำ หลังคาหน้าจั่ว	๘๒
ภาพที่ ๑๕	ด้านหน้าบ้านยื่นเป็นเรือนชานริมน้ำ มีขนาดไม่กว้างขวาง	๘๒
ภาพที่ ๑๖	แผนผังที่ตั้งทั้ง ๔ วัดในตำบลปลายโพรงพาง	๘๓
ภาพที่ ๑๗	มัสยิดที่ประชุมทำศาสนกิจของมุสลิม	๘๔
ภาพที่ ๑๘	ชาวบ้านปลายโพรงพางส่วนมากมีอาชีพในการทำสวนมะพร้าว	๘๕
ภาพที่ ๑๙	วิธีการเพาะมะพร้าว	๘๖
ภาพที่ ๒๐	การใส่เปลือกดินพะยอมในกระบะก่อนนำไปรองน้ำตาล	๘๗
ภาพที่ ๒๑	การสัมภาษณ์นางสำเภา ไพโรฤกษ์ เจ้าของเตาน้ำตาลมะพร้าวทวีศักดิ์	๘๘
ภาพที่ ๒๒	การสัมภาษณ์นางสำเภา ไพโรฤกษ์ เจ้าของเตาน้ำตาลมะพร้าวทวีศักดิ์	๘๘
ภาพที่ ๒๓	อุปกรณ์การเคี้ยวน้ำตาล	๘๙
ภาพที่ ๒๔	อุปกรณ์การเคี้ยวน้ำตาล	๙๐
ภาพที่ ๒๕	สวนส้มโออาชีพในปัจจุบันที่กำลังแทนที่สวนมะพร้าว	๙๑

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ ๑	การเรียนรู้และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ	๔๑
ภาพที่ ๒	สภาพชายหาดที่เสื่อมโทรมเนื่องจากการทิ้งขยะเกลื่อนกลาด	๔๑
ภาพที่ ๓	แผนที่แสดงการไหลของแม่น้ำแม่กลอง	๔๕
ภาพที่ ๔	แผนที่พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลองตอนล่าง	๕๑
ภาพที่ ๕	แผนผังแสดงทิศทางและฤดูของลมประจำท้องถิ่น	๖๔
ภาพที่ ๖	แผนผังแสดงพื้นที่ตำบลปลายโพงพาง	๗๐
ภาพที่ ๗	แผนที่การแบ่งการปกครองทั้ง ๕ หมู่บ้านตำบลปลายโพงพาง	๗๑
ภาพที่ ๘	สภาพคลองเป็นคู คูเป็นลำกระโดงเข้าไปเป็นร่องสวน	๗๗
ภาพที่ ๙	สภาพต้นจากและพืชพรรณไม้อื่นๆ มองเหมือนชุ่มชื้น ใค้งธรรมชาติ	๗๗
ภาพที่ ๑๐	นกกระเด็นสีฟ้าอกขาว ทำโพรงในต้นไม้ใหญ่ริมน้ำ	๗๘
ภาพที่ ๑๑	สภาพแวดล้อมบริเวณริมคลองมีสัตว์หลายชนิดใช้อาศัยกิน	๗๘
ภาพที่ ๑๒	ต้นลำพูที่ขึ้นอยู่ริมคลองต่างๆ ซึ่งมีตัวแมลงหึ่งห้อยอาศัยอยู่	๗๙
ภาพที่ ๑๓	ชาวบ้านปลายโพงพางที่ใช้เรือพายเป็นหลักในการสัญจร	๘๐
ภาพที่ ๑๔	ลักษณะของบ้านเรือนไทยที่อยู่ติดริมน้ำ หลังคาหน้าจั่ว	๘๒
ภาพที่ ๑๕	ด้านหน้าบ้านขึ้นเป็นเรือนชานริมน้ำ มีขนาดไม่กว้างขวาง	๘๒
ภาพที่ ๑๖	แผนผังที่ตั้งทั้ง ๔ วัดในตำบลปลายโพงพาง	๘๓
ภาพที่ ๑๗	มัสยิดที่ประชุมทำศาสนกิจของมุสลิม	๘๔
ภาพที่ ๑๘	ชาวบ้านปลายโพงพางส่วนมากมีอาชีพในการทำสวนมะพร้าว	๘๕
ภาพที่ ๑๙	วิธีการเพาะมะพร้าว	๘๖
ภาพที่ ๒๐	การใส่เปลือกต้นพะยอมในกระบอกก่อนนำไปร่อนน้ำตาล	๘๗
ภาพที่ ๒๑	การสัมภาษณ์นางสำเภา ไพโรฤกษ์ เจ้าของเต้าน้ำตาลมะพร้าวทวีศักดิ์	๘๘
ภาพที่ ๒๒	การสัมภาษณ์นางสำเภา ไพโรฤกษ์ เจ้าของเต้าน้ำตาลมะพร้าวทวีศักดิ์	๘๘
ภาพที่ ๒๓	อุปกรณ์การเคี้ยวน้ำตาล	๘๙
ภาพที่ ๒๔	อุปกรณ์การเคี้ยวน้ำตาล	๙๐
ภาพที่ ๒๕	สวนส้มโออาชีพในปัจจุบันที่กำลังแทนที่สวนมะพร้าว	๙๑

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๒๖	ซังอุปกรณ์ที่ใช้ในการดักจับกุ้งและปลา ๕๒
ภาพที่ ๒๗	ซังอุปกรณ์ที่ใช้ในการดักจับกุ้งและปลา ๕๒
ภาพที่ ๒๘	โพงพางเครื่องมือจับสัตว์น้ำของชาวปลายโพงพาง ๕๓
ภาพที่ ๒๙	โพงพางเครื่องมือจับสัตว์น้ำของชาวปลายโพงพาง ๕๓
ภาพที่ ๓๐	การเปิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทรงไทยปลายโพงพาง ๑๐๑
ภาพที่ ๓๑	แผนผังบ้านผู้เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านปลายโพงพาง ๑๐๕
ภาพที่ ๓๒	สภาพบ้านของนายธวัช และนางมะลิ บุญพัก ๑๐๖
ภาพที่ ๓๓	สภาพบ้านส่วนหนึ่งที่ใช้เป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ๑๐๗
ภาพที่ ๓๔	สภาพบ้านเรือนไม้ด้านหลังศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ๑๐๗
ภาพที่ ๓๕	สัมภาษณ์ นายธวัช บุญพัก ๑๐๘
ภาพที่ ๓๖	นางมะมิ บุญพัก อายุ ๕๓ ปี ภรรยาผู้บุกเบิกโครงการ ๑๑๐
ภาพที่ ๓๗	สภาพบ้านของนางทองคำ กฤษณะเสรณี ๑๑๒
ภาพที่ ๓๘	นางทองคำ กฤษณะเสรณี อายุ ๗๕ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว สัมโอ ๑๑๒
ภาพที่ ๓๙	สภาพห้องน้ำใหม่ ๓ ห้อง ของบ้านนางทองคำ กฤษณะเสรณี ๑๑๓
ภาพที่ ๔๐	สภาพบ้านนางสาวอัจฉรา สิงห์จันทร์ ๑๑๔
ภาพที่ ๔๑	นางสาวอัจฉรา สิงห์จันทร์ อายุ ๔๕ ปี อดีตผู้ช่วยพยาบาล ๑๑๔
ภาพที่ ๔๒	สภาพบ้านนางเกลี้ย ปานมา ๑๑๕
ภาพที่ ๔๓	นางสาวรัชณี ปานมา อายุ ๕๐ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว ๑๑๖
ภาพที่ ๔๔	สภาพบ้านนางบุญส่ง ยศวิปาน ๑๑๗
ภาพที่ ๔๕	นายบุญส่ง ยศวิปาน อายุ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว ๑๑๗
ภาพที่ ๔๖	สภาพบ้านนางไกล่และนายพุฒ เมืองรมย์ ๑๑๘
ภาพที่ ๔๗	นายพุฒ เมืองรมย์ อาชีพทำสวนผลไม้ ๑๑๙
ภาพที่ ๔๘	สภาพบ้านนายสมพงษ์ เมืองรมย์ ๑๒๐
ภาพที่ ๔๙	นายสมพงษ์ เมืองรมย์ อายุ ๖๒ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว ๑๒๐
ภาพที่ ๕๐	ประตูทางเข้าบ้านนายสมพงษ์ เมืองรมย์ แกะสลักวาดลายปี พ.ศ.๒๕๘๘ ๑๒๑

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๕๑	สภาพบ้านนางมะลิ ยศวิปาน ๑๒๒
ภาพที่ ๕๒	นางมะลิ ยศวิปาน อายุ ๖๕ ปี อาชีพทำสวนผลไม้ ๑๒๒
ภาพที่ ๕๓	สภาพห้องน้ำที่ทำใหม่เพิ่มเป็น ๒ ห้องของบ้านนางมะลิ ยศวิปาน ๑๒๔
ภาพที่ ๕๔	สภาพบ้านนายสำรวย นาคพูน ๑๒๕
ภาพที่ ๕๕	นายสำรวย นาคพูน อายุ ๖๗ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว ๑๒๕
ภาพที่ ๕๖	สภาพบ้านนางอรุณ กลิ่นทอง ๑๒๖
ภาพที่ ๕๗	นางอรุณ กลิ่นทอง อายุ ๗๓ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว ๑๒๗
ภาพที่ ๕๘	สภาพบ้านนางสนม ประสบแสง ๑๒๘
ภาพที่ ๕๙	นางสาวอารมภ์ ประสบแสง อายุ ๔๗ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว ๑๒๙
ภาพที่ ๖๐	สภาพบ้านนางทองดี มาประกอบ ๑๓๐
ภาพที่ ๖๑	นางทองดี มาประกอบ อายุ ๗๓ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว ๑๓๑
ภาพที่ ๖๒	นายสมศักดิ์ อินทรวีเชียร อายุ ๗๖ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว ๑๓๑
ภาพที่ ๖๓	สภาพบ้านนางทองสุข ยมะสมิต ๑๓๓
ภาพที่ ๖๔	นางทองสุข ยมะสมิต อายุ ๕๙ ปี อาชีพรับราชการครู ๑๓๓
ภาพที่ ๖๕	สภาพบ้านนายสมนึก สระคง ๑๓๕
ภาพที่ ๖๖	นายสมนึก สระคง อายุ ๕๒ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว ๑๓๕
ภาพที่ ๖๗	สภาพบ้านนางของนางสาวสมปอง พุ่มเทียน ๑๓๗
ภาพที่ ๖๘	นางสาวสมปอง พุ่มเทียน อายุ ๕๑ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว ๑๓๗
ภาพที่ ๖๙	สภาพบ้านนางสำภา ไพโรฤกษ์ ๑๓๙
ภาพที่ ๗๐	นางสำภา ไพโรฤกษ์ อายุ ๗๑ ปี อาชีพทำสวนมะพร้าว ๑๓๙
ภาพที่ ๗๑	เส้นทางไปหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทรงไทยปลายโพงพาง เส้นที่ ๑ ๑๔๒
ภาพที่ ๗๒	เส้นทางไปหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทรงไทยปลายโพงพาง เส้นที่ ๒ ๑๔๓
ภาพที่ ๗๓	เส้นทางไปหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทรงไทยปลายโพงพาง เส้นที่ ๓ ๑๔๔
ภาพที่ ๗๔	ป้ายยินดีต้อนรับขององค์การบริหารส่วนตำบลปลายโพงพาง ๑๔๕
ภาพที่ ๗๕	การรับประทานอาหารเย็นที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวบ้านกำนันธวัช บุญพืด ๑๔๖

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๗๖	หัวค้ำเรือจะพานักท่องเที่ยวไปชมหิ่งห้อย ๑๔๗
ภาพที่ ๗๗	เรือที่มารับไปเป็นกลุ่มประมาณ ๕-๑๐ คน แล้วแต่ขนาดของเรือ ๑๔๗
ภาพที่ ๗๘	สภาพที่พักที่กางมุ้งให้กับนักท่องเที่ยว ๑๔๗
ภาพที่ ๗๙	สภาพที่พักอาศัยอีกบ้านผู้ร่วมโครงการอีกหลังหนึ่ง ๑๔๘
ภาพที่ ๘๐	ร่วมทำบุญตักบาตรพระภิกษุมารับบาตรทางเรือในตอนเช้า ๑๔๙
ภาพที่ ๘๑	กิจกรรมพายเรือเล่นช่วงเย็นของนักท่องเที่ยว ๑๕๐
ภาพที่ ๘๒	กิจกรรมภายในครอบครัวที่ลงเล่นน้ำของนักท่องเที่ยว ๑๕๐
ภาพที่ ๘๓	ทิวทัศน์ตามลำคลองที่คดเคี้ยวลัดเลาะผ่านละมေးไม้ ๒ ฟังคลอง ๑๕๑
ภาพที่ ๘๔	ลักษณะบ้านทรงไทยริมคลองที่ใช้เป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ๑๕๑
ภาพที่ ๘๕	แม่ค้าเรือเร่ขายอาหาร ๑๕๒
ภาพที่ ๘๖	บรรยากาศริมคลอง แม่ค้าเรือเร่กล้วยเดี่ยว ๑๕๒
ภาพที่ ๘๗	ตลาดน้ำท่าคา วิถีชีวิตของคนริมน้ำ ๑๕๓
ภาพที่ ๘๘	สภาพตลาดน้ำมีทั้งอาหาร ผลไม้ และพืชสวนต่างๆ ในท้องถิ่นนำมาขาย ๑๕๓
ภาพที่ ๘๙	การเกี่ยวน้ำตาลมะพร้าว ผลิตภัณฑ์พื้นเมืองของชาวอัมพวา ๑๕๔
ภาพที่ ๙๐	สภาพขยะที่ตกค้างจากการท่องเที่ยวตามริมน้ำ ๑๖๖
ภาพที่ ๙๑	สภาพขยะที่ตกค้างจากการท่องเที่ยวตามริมน้ำ ๑๖๖
ภาพที่ ๙๒	สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน้าเกษตรอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ๑๖๘

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑	กิจกรรมการท่องเที่ยวและผลกระทบที่เกิดขึ้น.....	๒๘
ตารางที่ ๒	สภาพชุมชนและรูปแบบการใช้ที่ดินของพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง.....	๕๔
ตารางที่ ๓	รายชื่อชาวบ้านผู้ร่วมโครงการ.....	๕๕

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ ๑ การจัดการ โฮมสเตย์กับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน.....	๔๕
แผนภูมิที่ ๒ การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหมู่บ้านทรงไทยปลายโพงพาง.....	๗๖